

Rapport – Forprosjekt Visit Lyngenfjord.

RAPPORT – FORPROSJEKT VISIT LYNGENFJORD.	1
Introduksjon	2
Cruise i Nord-Norge	2
Den økonomiske verdiskapningen	3
Bærekraft og Cruise	3
Er lokalbefolkningen i Lyngenfjord klar for cruiseturisme?	4
Andre innspill	8
Oppsummering – lokalbefolkningen.	9
Er de bedriftene i Lyngenfjord klar for cruiseturisme?	9
Oppsummering – bedriftene.	14
Generell oppsummering	15

Introduksjon

To spørreundersøkelser ble gjort som en del av denne utretningen for å utforske hvilke holdninger og tanker lokalbefolkningen og bedriftene i Lyngenfjord hadde rundt cruiseturisme.

Begge parter ble spurt om egne holdninger til at cruiseskip i Lyngenfjorden, samt negative og positive sider ved dette. Lokalbefolkningen ble også spurt om å ta stilling til hvordan cruiseskip eventuelt ville påvirke deres trivsel i regionen, samt eventuelt hva det var viktig å vektlegge hvis kommunene i regionen skulle satse på cruise.

Bedriftene fikk derimot flere praktiske spørsmål vedrørende deres bedrift var klar eller villig til å satse på cruise.

Resultatene av begge spørreundersøkelsene kommer lengre nede, men først vil vi presentere litt info om cruise i Nord-Norge, Lyngenfjord som destinasjon og bærekraft-spørsmålet som står veldig sentralt i svarene fra begge spørreundersøkelsene.

Cruise i Nord-Norge

Det finnes 11 cruisehavner i nord og i Nord-Norge er Tromsø, Lofoten, Bodø, Narvik og Vesterålen spesielt populære om vinteren. Årlig kommer det rundt 2759 skip/4,1 million cruiseturister til Norge, hvorav 417/ca. 500 000 av disse kommer til Nord-Norge. Størrelsen på skipene som kommer til Nord-Norge varierer fra over 2000 passasjerer til litt over 200.

Liggetiden varierer med alt fra 4-8 timer til over natten. Alle går ikke på land, men noen deltar på organiserte utflukter, mens andre tar seg en tur på egenhånd. De er ofte interessert i de store attraksjonene på plassene de besøker, men, likt andre turister, har de også varierte behov. Noen ønsker bare å ta seg en tur rundt alene på destinasjonen, mens andre booker fullt opplegg på forhånd.

Fordelen har som potensiell cruisedestinasjon er at mange rederier ser etter nye destinasjoner som de kan etablere seg i og komme tilbake til. Destinasjonen må så klart skille seg ut og ønske cruise velkommen, rederiene ønsker å tjene penger og da må attraktive tilbud være på plass på land. Det kan være en fordel å ha erfaring

med andre reiselivssegmenter og også å ha mulighet til å forberede seg 2-3 år i forveien.

Den økonomiske verdiskapningen

Det krever litt å etablere seg som cruisedestinasjon. For å selge seg inn hos rederiene er det mye som må være på plass, blant annet infrastruktur i havn og bakområdet, busser/guider, gode opplevelser og vertskap på land. Dette kan være en stor investering og det er derfor viktig å vurdere om det er verdt det i forhold til hva en sitter igjen med.

Cruiseturistene er betalingsvillige og bruker mye penger på norgesreisen, men de er mindre lønnsomme enn andre besøkene. Hovedgrunnen er at de ikke bruker penger på overnatting, men de bruker også mindre på servering og varehandel enn norske og utenlandske ferierende. Men, de veier litt opp for det med å bruke mest på opplevelser.

En gjennomsnittlig cruiseturist bruker mellom 600 og 1350 kr per anløp, 10 % av dette går til lokal transport og overnatting, 38% på aktiviteter og 52% til shopping og mat/drikke. Her er det også verdt å nevne at cruiseturistene som kommer til Nord-Norge er de som bruker mest penger på lokale aktiviteter i havnen og ikke bare kjøper aktiviteter gjennom cruiseselskapet.

Bærekraft og Cruise

Cruiseindustrien har blitt erklært miljø-versting innen reiselivsnæringen og det er nok gode grunner til det – i hvert fall hvis en ser på det store bildet. Men, dette er en industri i endring og cruisenæringen i Norge jobber iherdig for å gjøre cruise så bærekraftig som mulig.

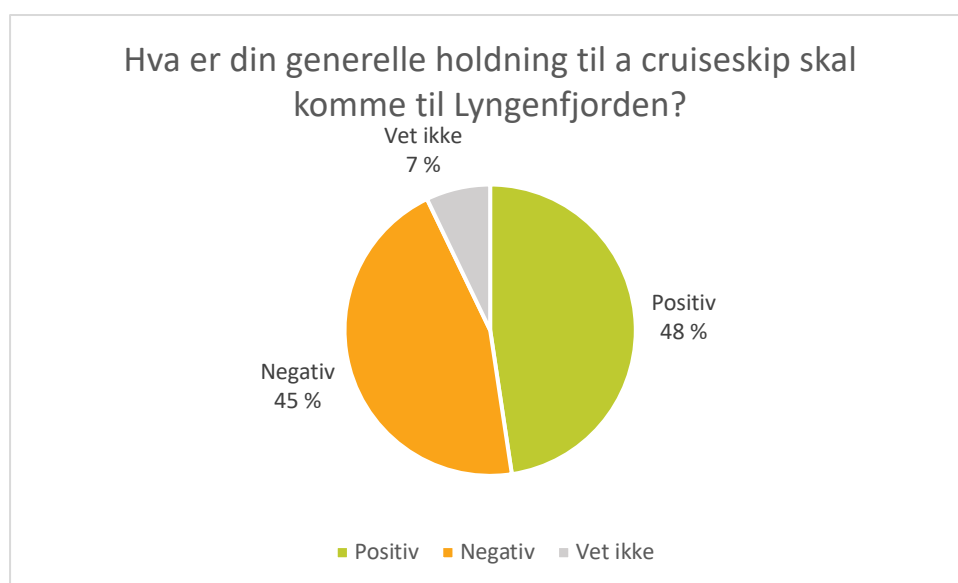
Ny teknologi bidrar til at vannet/avfallet som renner ut i havet er mindre forurensende, samt hybrid-motorer og mer miljøvennlig drivstoff begrenser utslippet. Mange skip har også satt i gang tiltak for å oppmuntre til gjenbruk og forminske søppelmengden.

Cruise er også assosiert med masseturisme og overturisme, men dette er også noe som mange cruisedestinasjoner i Norge holder på å forbedre. For eksempel, i Bergen tillater de bare 8000 passasjerer i døgnet, og i Nussfjord går det bare to busser med cruisepassasjerer per dag.

Det finnes flere krav en må oppfylle for at en cruisedestinasjon skal bli bærekraftig, blant annet må en jobbe for å øke miljøsertifiseringer. En må også utarbeide en plan og strategi for å at de forskjellige leddene i destinasjonen skal være så miljøvennlige som mulig.

Er lokalbefolkningen i Lyngenfjord klar for cruiseturisme?

Basert på spørreundersøkelsen som ble gjort blant lokalbefolkningen, kom det frem at holdningene til cruise var to-delt, med en liten overvekt i positiv retning.

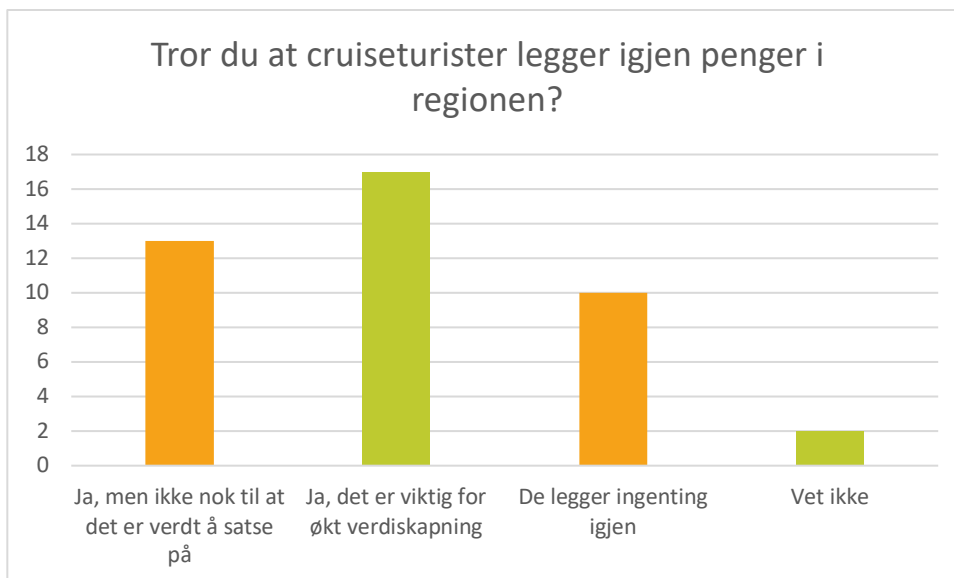

Deltakerne ble spurt om hva de mente kunne være negativt og hva som kunne være positivt med cruise. Her er en oppsummering av svarene:

POSITIVT MED CRUISESKIP I LYNGENFJORDEN	NEGATIVT MED CRUISESKIP I LYNGENFJORDEN
<ul style="list-style-type: none"> • Flere arbeidsplasser • Markedsføring av regionen/får vist frem den vakre naturen/kulturen • Internasjonal oppmerksomhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Forurensing av fjorden (Gråvann) • Luftforurensing (CO₂) • Forsøpling • Profitten går ut av landet

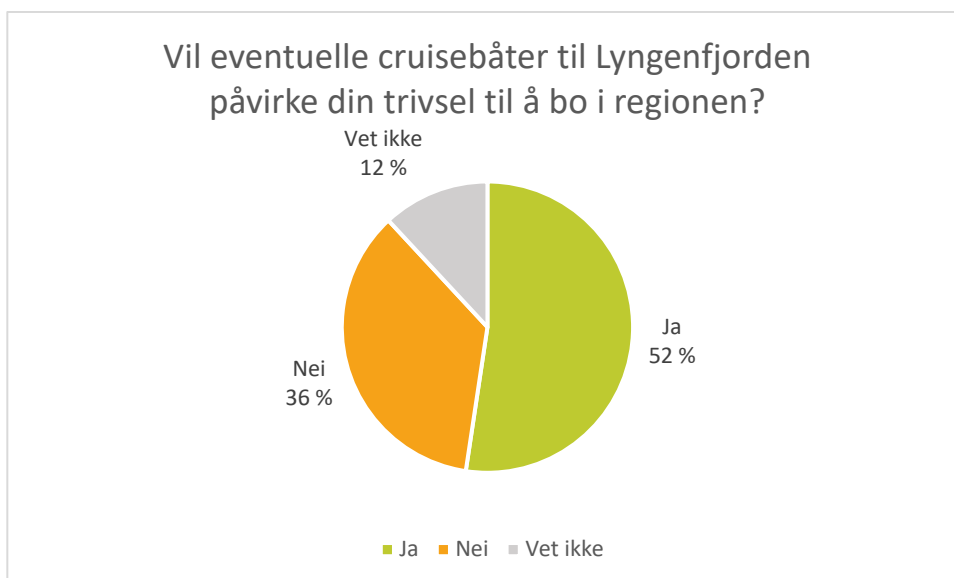
• Tilgang til en ny gruppe av besøkende/få inn andre turister enn skiturister • Bra for det lokale næringslivet • Verdiskapning	• Kan bringe med seg «lykkejegere» fra utlandet • Stor belastning for små lokalsamfunn • Slitasje på natur • Mangel på god infrastruktur • Bare noen få som tjener penger • Kan bli negativt hvis tilbudene og fasilitetene ikke er på plass • Sikkerhet; Hva skjer hvis skipet går på grunn eller får motorstopp i dårlig vær? • Kostnader med tilrettelegning (inkl. Landstrøm) • Fare for at lokalbefolkningen mister sine fritidsområder • Overturisme

På den positive siden mente folk at det kunne være bra for lokal-økonomien og markedsføringen av regionen. Det var ikke nødvendigvis alle enige om, noe som også går igjen i svarene på spørsmålet; «Tror du at cruiseturister legger igjen penger i regionen?»:

Her ser vi at de fleste er enige om at cruiseturistene legger igjen penger, men det er delte meninger om det er nok til at det er verdt å satse på.

Et annet viktig spørsmål når en snakker med lokalbefolkningen om cruise er hvordan de tror dette kommer til å påvirke deres trivsel som fast-boende i regionen. Her lente flertallet mot ja;

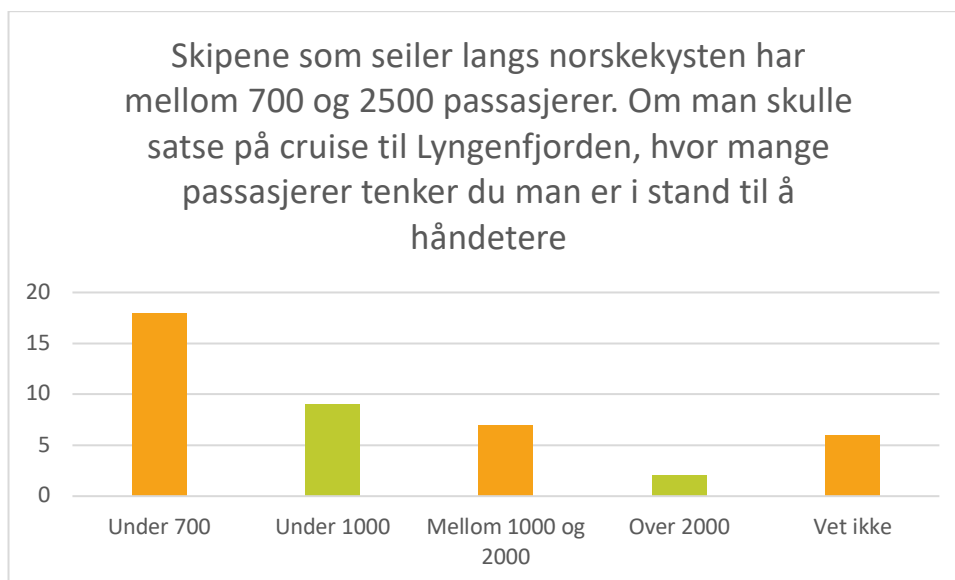

Fokuset generelt på spørsmålet vedrørende negative sider med cruise var også på hvordan cruiseturisme ville påvirke livet i region, spesielt i forhold til forurensing og over-turisme.

Det var ett tydelig skille mellom svarene på den positive og den negative delen. De som var imot cruiseturisme hadde mye på hjertet og mange argumenter imot at dette skulle bli et satsingsområde i Lyngenfjorden.

Det ble dratt frem mange motargumenter, men det som kanskje var viktigst for mange var konsekvensene for miljøet og naturen i Lyngenfjorden. Her var det mange som mente at de negative konsekvensene både for nåtiden og fremtiden ville nulle ut en eventuell kortsiktig fortjeneste for noen få aktører.

Størrelsen på skipene varier og konsekvensene i forhold til overturisme og miljø varierer med dem. Deltakerne ble derfor spurt hvilken størrelse de foretrakk av skipene som kommer til Lyngenfjorden helst skulle være. Resultatene er ganske tydelige:

Flertallet ønsker mindre skip og helst skip under 700 passasjerer. Her reflekteres bekymringene fra tidligere spørsmål i forhold til over-turisme. Dette er også noe som en kommer tilbake til når deltakerne ble spurt om hva kommunene i regionen burde vektlegge hvis det skal satses på cruise.

Her er en full oversikt over de forskjellige punktene som ble trukket frem;

Andre innspill

De som deltok på spørreundersøkelsen var opptatt av at Lyngenfjorden ikke måtte bli den nye Geirangerfjorden, uansett om de var for eller mot cruise.

Miljøspørsmålet, som nevnt tidligere, var veldig viktig for mange. Det var derfor også flere som hadde forskjellige innspill til hvordan regionen kunne gå frem for å forhindre både forurensing og andre konsekvenser av overturisme.

Her er en oppsummering av disse forslagene:

- Seawalk og direkte i landstigningsmuligheter som en mer effektiv og miljøvennlig løsning enn tenderbåter.
- Krav fra kommunene om kjøp av varer og tjenester av en viss størrelse
- Antall gjester må være overkommelig for de lokale bedriftene å ta i mot gjestene

- Se og lær av andre destinasjoner (som Alta) – hva har de gjort rett/feil?
- Sett av ett inngjerdet område der alle kan gå av båten, handle suvenirer, spise lokal-mat, etc. innenfor en «taxfree-zone». Krev turistskatt hvis de ønsker å benytte seg av tilbud utenfor denne sonen.
- Prøv ett eller to anløp først og se hva lokalbefolkningen, turistene og bedriftene tenker etterpå.
- Still strenge krav til skipene som skal komme til Lyngenfjorden i forhold til miljøutslipp og klimatiltak.

Oppsummering – lokalbefolkningen.

Selv om tilbakemeldingene vedrørende hvor positive lokalbefolkningen er til cruise lener seg så vidt i retning positiv, er det verdt å nevne at forskjellen ikke er mer enn en person, ettersom det bare var 43 deltakere. Dette betyr at det lett kunne gått i andre retningen.

Det var også tydelig at de som var negative til cruise var mer engasjerte i saken og hadde mye å si om hvorfor Lyngenfjorden ikke burde invitere cruisenæringen inn i varmen.

Både de som var negative og de som var positive mente at de største problemene med cruise er forurensing, forsøpling og overturisme. Det er også mye usikkerhet rundt spørsmålet om det er verdt investeringen og om de kommer til å legge igjen penger i regionen.

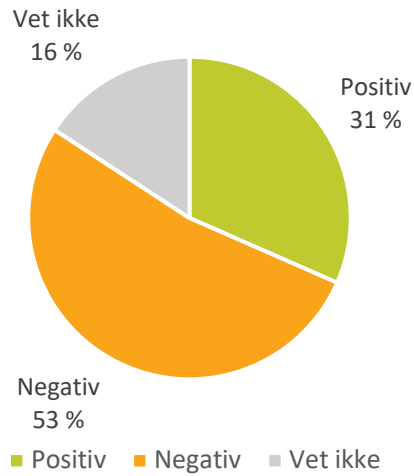
Det kom klart frem at hvis Lyngenfjord skal få besøk av cruiseskip så ønsker lokalbefolkningen at skipene er så små som mulig, med under 700 passasjerer.

Mange er redde for at besøk av cruise skal påvirkes deres trivsel i regionen, men det har kommet flere forslag til hva kommunene i regionen kan gjøre for å gjøre opplevelsen best mulig både for lokalbefolkningen og for cruiseturistene.

Er de bedriftene i Lyngenfjord klar for cruiseturisme?

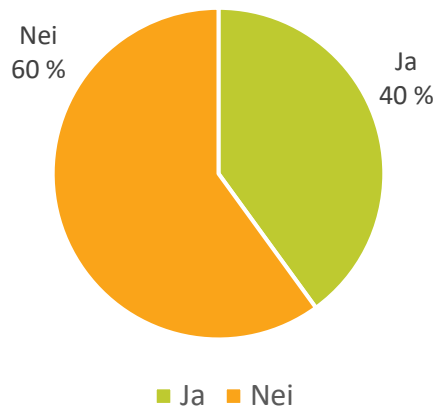
Generelt var bedriftene som deltok i spørreundersøkelsen mer negative til cruiseturisme i Lyngenfjord.

Hva er din generelle holdning til a cruiseskip skal komme til Lyngenfjorden?

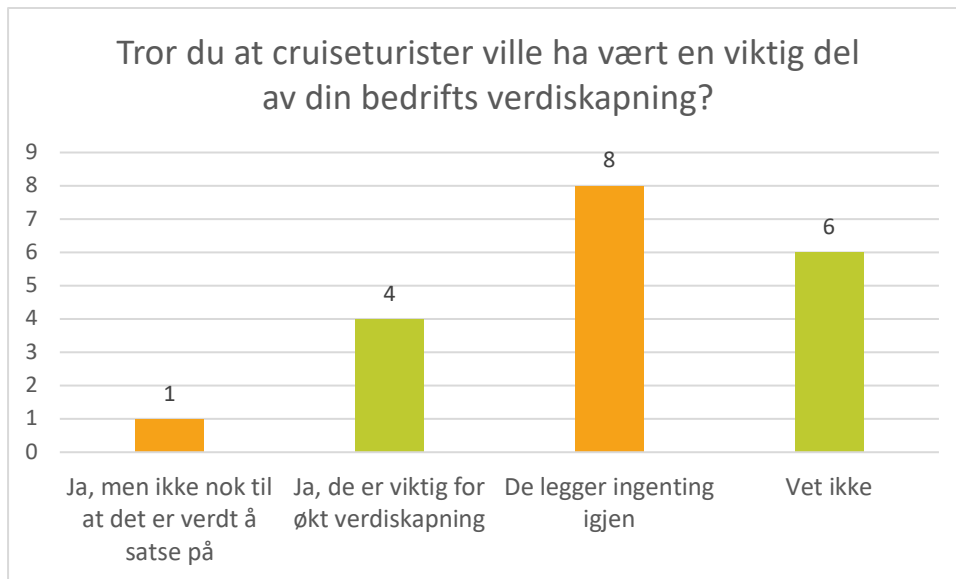

På spørsmål om de ville satset på cruiseturisme om dette var aktuelt svarte hele 60% at dette ikke var aktuelt for dem.

Ville din bedrift satset på cruiseturisme om dette var et aktuelt segment?

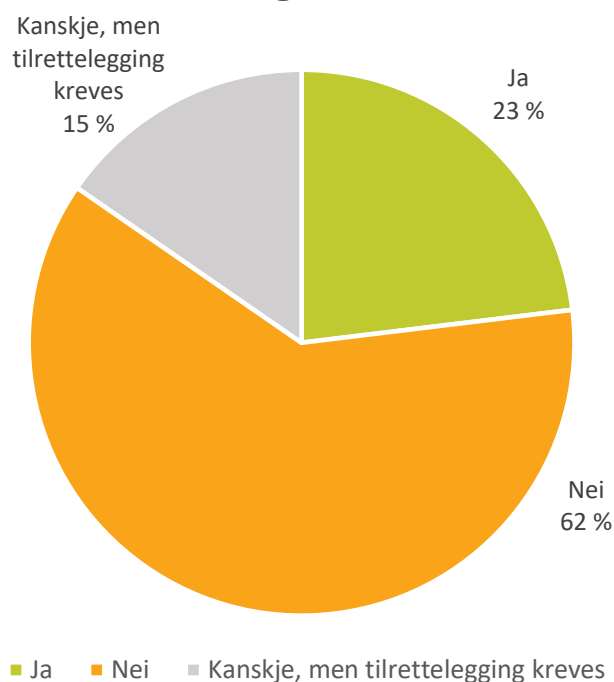

Dette har nok også sammenheng med om de mener at cruiseturister kunne vært en viktig del av bedriftens verdiskapning. Dette var også noe en majoritet enten var overbevist om at ikke var bra nok eller usikker på;

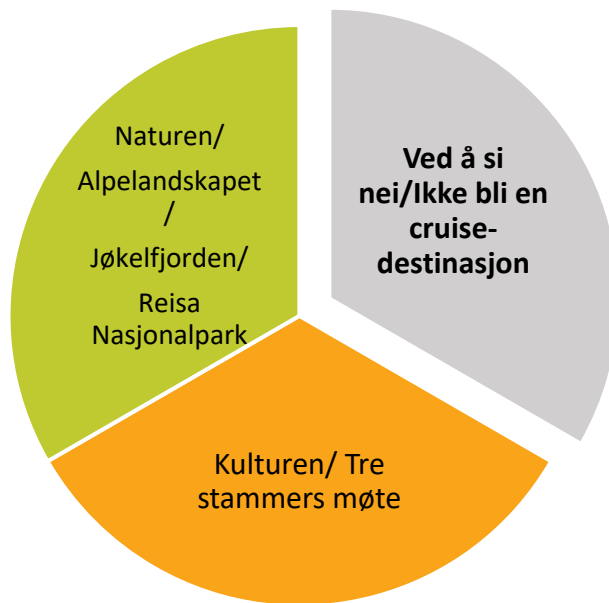

Det er også ett fåtall av de spurte bedriftene som mente at produktene deres var tilpasset cruise-segmentet;

Er dine produkter/opplevelser tilpasset cruisesegmentet?

På spørsmål vedrørende hva de mente Lyngenfjord kunne skille seg ut på som cruisedestinasjon var det også mange som mente av Lyngenfjord burde skille seg ut ved å ikke tillate cruiseturisme.

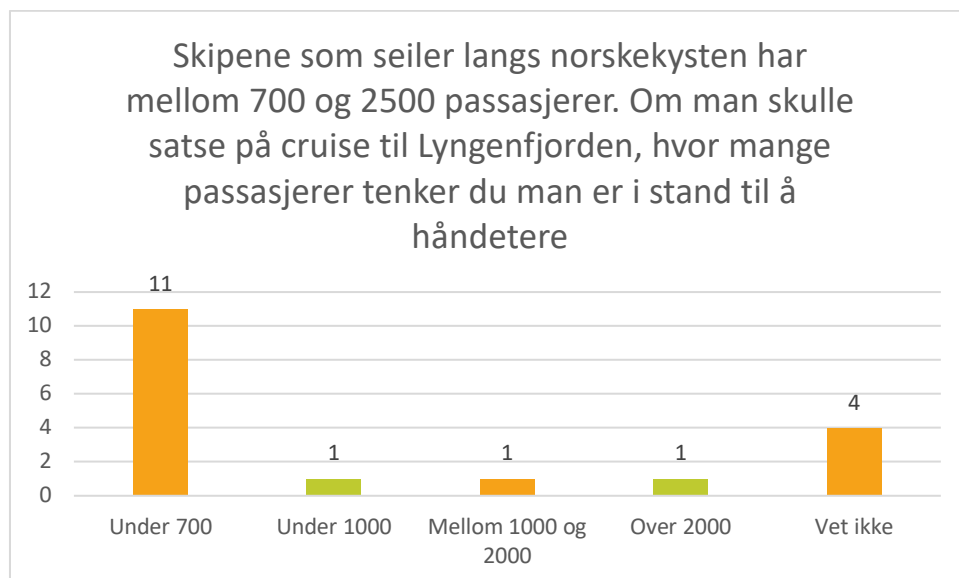
Ellers kom så klart Alpelandskapet og «Tre Stammers Møte» høyt, men det var likevel ett avgjort flertall som mente at det beste var å si nei.

Bedriftene ble også spurt om hva som de mente var negativ og hva som var positivt med cruiseturisme;

POSITIVT MED CRUISESKIP I LYNGENFJORDEN	NEGATIVT MED CRUISESKIP I LYNGENFJORDEN
<ul style="list-style-type: none">• Gjester kan komme tilbake som «normale» gjester• Lokale arbeidsplasser – selv om det nok er få• Større volum i reiselivsbransjen• Regionen blir bedre kjent•inntekt sommertid• Får presentert regionen til andre enn skiturister	<ul style="list-style-type: none">• Forurensing (Co₂)• Utslipp i fjorden• Feil signal til nåværende gjester• Bråk og visuell støy• Slitasje og ødeleggelse av naturskjønne steder• En bruker mye penger og får lite tilbake• Overbelastning av små samfunn på kort tid• Ikke godt nok tilrettelagte fasiliteter• Bare noen få som sitter igjen med gevinst

Mye av det som lokalbefolkningen var opptatt av ble også gjenspeilet her. I tillegg var bedriftene mer opptatte av inntrykket andre turister kom til å sitte igjen med. Noen av dem var redde for at hvis Lyngenfjord slapp in cruiseskip ville det jage bort andre turister som kom til området for å nyte vakker og urørt natur.

Bedriftene ble også bedt om å ta stilling til antallet passasjerer eventuelle cruiseskip burde ta med inn i Lyngenfjorden. Her kom «Under 700» passasjerer på en klar førsteplass.

Det er dermed tydelig at både lokalbefolkningen og de lokale bedriftene ønsker å ha små skip.

Oppsummering – bedriftene.

Likt lokalbefolkningen var det også de som var mest negative som var de som hadde mest å si i de åpne spørsmålene. For eksempel, da de ble spurt om de hadde innspill var det ett flertall som uttrykte at de håpet at dette ikke ble noe av.

Det var generelt også mange flere blant bedriftene som var negative til at Lyngenfjorden skal bli en cruisedestinasjon. Mange mente at det var bare ett fåtall av dem som ville tjene på dette og som hadde produkter som passet dette segmentet. Det var kanskje også disse som var positive til etablering av cruise i Lyngenfjorden.

Ellers var det få som hadde produkter klare til cruiseturistene eller som hadde noen interesse av å satse på disse hvis det skulle bli en realitet. Bedriftene var også bekymret for at å åpne for cruiseturisme ville skremme bort andre gjester og/eller sende feil signal og dermed gjøre at andre, «normale» gjester ikke ønsker å besøke regionen.

Generell oppsummering

Det er delte meninger blant de lokale bedriftene og lokalbefolkningen i Lyngenfjorden om en satsing på cruise er det riktige å gjøre. De som er positive trekker frem mulighetene for økonomisk vekst og flere arbeidsplasser i reiselivsnæringen. På en annen side er det litt uenighet om det faktisk er et godt nok økonomisk grunnlag å bygge en næring på. Fakta viser også at cruiseturister bruker mindre enn andre turister, men de som kommer til Nord-Norge ligger til tross for det best an i Norge når det gjelder pengebruk.

Motstanderne, og også noen av de som er positive, til cruise fremhever miljø og bærekraft som store problem-områder innen cruiseturisme. Mange, blant både bedriftene og lokalbefolkningen, mener at fordelene med cruise ikke veier opp for ulempene og det eksisterer også en frykt for at cruiseturisme ikke bare ødelegger naturen, men også driver bort andre gjester.

Bedriftene er mer skeptiske til cruise enn lokalbefolkningen og per i dag er det få av de som ble spurt som ønsker eller har mulighet til å stille med opplevelser for dette segmentet. Generelt er det ett sterkt ønske blant disse om å ikke fokusere på cruise-turisme, selv om det også er noen som er klar og positive til å motta cruiseturister.

Hvis regionen skulle satses på cruise er det generelt viktig for de som har svart at det ikke blir noe stor-skala operasjon og de fleste er opptatt av at det stilles strenge krav til de eventuelle cruiseskipene som tar seg inn i Lyngenfjorden. Infrastruktur og aktiviteter må på plass, samt tiltak som hindrer forsøpling og overturisme.